

Kredyt i pożyczka jako źródło finansowania majątku przedsiębiorcy

Definicja kredytu - art. 69 ust.1 Pr bank

Przez **umowę kredytu** bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy **na czas oznaczony w umowie** kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem **na ustalony cel**, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Elementy umowy kredytowej (art. 69, ust.2)

Umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności:

- 1.strony umowy,
- 2.kwotę i walutę kredytu,
- 3.cel, na który kredyt został udzielony,
- 4.zasady i termin spłaty kredytu,
- 5.wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany,
- 6.sposób zabezpieczenia spłaty kredytu,
- 7.zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu,
- 8.terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych,
- 9.wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje,
- 10.warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Cechy umowy kredytowej

- Jest umową **konsensualną**—dochodzi do skutku już w momencie jej zawarcia,
- Jest umową **dwustronnie zobowiązującą** :
 - bank oddaje do dyspozycji kredytobiorcy środki pieniężne,
 - kredytobiorca: korzysta z tych środków w sposób zapisany w umowie, zwraca środki oraz określone odsetki w terminach określonych w umowie, uiszcza wcześniej ustalone prowizje,
- jest umową **odpłatną** (odsetki, odsetki karne, prowizje),
- jest umową **terminową**—zawsze istnieje termin obowiązywania umowy,
- jest umową **celową**,
- jest umową **o charakterze pieniężnym**,

Istotne warunki umowy kredytowej

Umowa kredytu może określać, że od kredytu postawionego do dyspozycji kredytobiorcy i przez niego niewykorzystanego przysługuje bankowi odrębna prowizja.

(Art. 77.)

Zasady oprocentowania kredytu określa umowa kredytu, z tym że w razie stosowania stopy zmiennej należy:

- 1) określić w umowie kredytowej warunki zmiany stopy procentowej kredytu,
- 2) powiadomić w sposób określony w umowie kredytobiorcę, poręczyciela oraz, jeżeli umowa nie stanowi inaczej, inne osoby będące dłużnikami banku z tytułu zabezpieczenia kredytu o każdej zmianie stopy jego oprocentowania.

(art.76.)

Funkcje kredytu

Funkcja emisyjna – polega na tym, że kredyt jest źródłem kreacji pieniądza bezgotówkowego. Udzielenie kredytu wprowadza do cyrkulacji nowy pieniądz, zaś jego spłata polega na wycofaniu pieniądza z obiegu. O wpływie na ilość pieniądza w obiegu decyduje więc saldo kredytów udzielonych i spłaconych w danym czasie.

Funkcja dochodowa – polega na tym, że kredyt tworzy dodatkowe dochody kredytobiorcy. Prowadzi to do zwiększenia popytu konsumpcyjnego i inwestycyjnego oraz rekompensuje spadek popytu wynikający z tworzenia oszczędności i rezerw. Zwiększenie dochodów ma charakter przejściowy, gdyż kredyt podlega zwrotowi.

Funkcje kredytu

Funkcja interwencyjna – polega na tym, że w gospodarce rynkowej polityka kredytowa może służyć do osłabiania zaburzeń koniunkturalnych. Kredyt jest narzędziem oddziaływania na popyt, a więc może być wykorzystywany przy przywracaniu równowagi rynkowej. Akcja kredytowa będzie nasilana w okresach osłabienia koniunktury ($D < S$), a ograniczana w okresach jej poprawy ($D > S$).

Funkcja kontrolna – polega na tym, że bank udzielający kredytu ma prawo wglądu w działalność jednostek gospodarczych w celu badania zdolności kredytowej i oceny standingu finansowego ewentualnego kredytobiorcy.

Definicja umowy pożyczki - Art. 720 § 1 KC

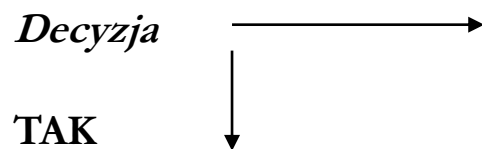
Przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się **przenieść na własność** biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się **zwrócić** tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Kredyt a pożyczka

- Kredyt oznacza postawienie środków do dyspozycji kredytobiorcy, a więc właścicielem środków pozostaje bank. Pożyczka to przeniesienie środków na własność kredytobiorcy.
- Kredyt jest udzielany na konkretne cele, pożyczka niekoniecznie.
- Bank ma prawo do kontroli wykorzystania kredytu zgodnie z umową, pożyczki warunek ten nie dotyczy.
- Kredyt jest odpłatny, pożyczka niekoniecznie, przy czym w praktyce pożyczka bankowa jest odpłatna.
- Umowa kredytowa musi być zawarta na piśmie, umowa pożyczki tylko, gdy kwota pożyczki przekracza 500 zł, przy czym w praktyce banki zawierają na piśmie każdą umowę pożyczki.
- Umowa kredytu uregulowana jest w Prawie bankowym a umowa pożyczki w Kodeksie Cywilnym.
- Umowa kredytu zawsze jest umową terminową, a w przypadku pożyczki termin nie musi zostać określony.
- Pożyczka może mieć charakter zarówno pieniężny jak i przedmiotowy, w przypadku kredytu mamy zawsze umowę o charakterze pieniężnym.

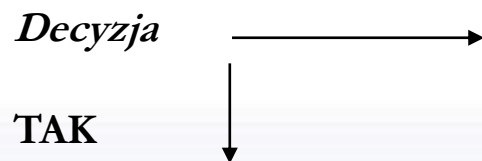
Procedura kredytowa

WNIOSEK O KREDYT

ocena możliwości i preferencji banku
NIE (odmowa udzielenia kredytu)

FORMALNA OCENA WNIOSKU KREDYTOWEGO

NIE (odrzućenie wniosku kredytowego)

ANALIZA ZDOLNOŚCI KREDYTOWEJ

NIE (odrzućenie wniosku kredytowego)

UZGODNIENIE SZCZEGÓŁOWYCH WARUNKÓW UMOWY KREDYTOWEJ (NEGOCJACJE)

UMOWA KREDYTOWA

Elementy wniosku kredytowego

1. informacje ogólne o kredytobiorcy, m.in.:
 - oznaczenie wnioskodawcy,
 - siedzibę lub miejsce zamieszkania,
 - miejsce prowadzenia działalności gospodarczej,
 - REGON, NIP/PESEL,
2. informacje dotyczące wnioskowanego kredytu:
 - kwotę i walutę kredytu,
 - przeznaczenie kredytu,
 - okres kredytowania,
 - termin postawienia środków do dyspozycji kredytobiorcy,
 - termin i źródła spłaty kredytu.

Elementy wniosku kredytowego

3. oświadczenie wnioskodawcy o:
 - posiadaniu lub nieposiadaniu rachunku w innym banku,
 - korzystaniu z kredytu, pożyczki, gwarancji, poręczenia lub awalu w innym banku (nazwa banku, kwota) lub o nie korzystaniu z finansowania w innym banku,
 - wysokości zobowiązań z tytułu udzielonych poręczeń, gwarancji, awali, posiadaniu wymagalnych zobowiązań,
4. zestawienie załączników do wniosku.

Podział kredytów (kryterium okresu zapadalności)

Krótkoterminowe

Długoterminowe

Średnioterminowe

Podział kredytów (kryterium okresu zapadalności)

- **Krótkoterminowe** – okres zapadalności do roku czasu
- **Średnioterminowe** – okres zapadalności 1 roku do trzech
- **Długoterminowe** – okres zapadalności powyżej 3 lat

Podział kredytów (cel kredytowania)

Konsumpcyjne

Mieszkaniowe

Konsolidacyjne

**Finansujące aktywa
obrotowe**

**Finansujące aktywa
trwałe**

**Na działalność
gospodarczą**

Podział kredytów (kryterium waluty)

Złotowe

Walutowe

Podział kredytów (Zasady oprocentowania)

Zmiennie
oprocentowane

Stale
oprocentowanie

Podział kredytów (forma kredytu)

Docelowe

Linia kredytowa

Rolowane

Pomostowe

Rodzaje kredytów

Kredyt rolowany

- Jest to kredyt w którym bank wielokrotnie przedłuża jego termin spłaty przez okres ustalony w umowie i określonych terminach
- Podpisywany na długi okres czasu,
- Przedłużany w okresach rocznych (rzadziej kwartalnych)
- Na zmienną stopę procentową

Kredyt pomostowy

- Udzielany jest dla klientów potrzebujących wsparcia finansowego przed udzieleniem kredytu zasadniczego.
- Udzielenie kredytu zasadniczego automatycznie spłaca kredyt pomostowy
- Wykorzystywany w przypadku projektów inwestycyjnych, których realizacja uzależniona jest od podjęcia działań przygotowawczych

Podział kredytów (forma prawnego zabezpieczenia)

Zabezpieczone
osobiście

Zabezpieczone
rzeczami

Niezabezpieczone

Formy zabezpieczenia umowy kredytu

- Hipoteka – obciąża nieruchomości dłużnika prawem do dochodzenia roszczenia przez wpis do ksiąg wieczystych. Daje ono wierzycielowi pierwszeństwo dochodzenia swych praw nawet po zmianie właściciela nieruchomości.
- Zastaw – na zasadach ogólnych. Dotyczy on ruchomości (np.: park maszyn, surowce, półfabrykaty, pojazdy mechaniczne, przedmioty wartościowe).
- Zastaw rejestrowy – może być ustanowiony na rzeczach ruchomych kredytobiorcy. Od umowy zastawu ogólnego zastaw rejestrowy różni się tym, że przedmiot zastawu może pozostać w posiadaniu kredytobiorcy, co w przypadku zastawu ogólnego jest niedopuszczalne.
- Zastaw na prawach – dotyczy praw zbywalnych, tj. papierów wartościowych, udziałów w spółkach, praw w zakresie wynalazczości.
- Przewłaszczenie na zabezpieczenie – upoważnia kredytodawcę do przewłaszczenia ruchomych przedmiotów (np. maszyn, pojazdów, zapasów, biżuterii) na pokrycie roszczeń z tytułu niespłaconego kredytu.

Formy zabezpieczenia umowy kredytu

- Kaucja – kredytobiorca składa kredytodawcy zabezpieczenie w postaci środków pieniężnych, książeczek i bonów oszczędnościowych lub innych przedmiotów wartościowych czy instrumentów pieniężnych.
- Poręczenie wekslowe (awal) – zobowiązujące poręczyciela na równi z wystawcą weksla do spłaty kredytu ustalonych w terminach płatności.
- Poręczenie – poręczyciel zobowiązuje się do spłaty kredytu w razie uchylenia się kredytobiorcy od wywiązania się ze zobowiązań.
- Gwarancje bankowe – zobowiązanie banku do zapłaty sumy pieniężnej kredytodawcy odpowiadającej kwocie niespłaconych rat kredytu, należnych odsetek i kosztów postępowania, jeśli kredytobiorca nie wywiąże się ze swoich zobowiązań wobec banku – wierzyciela. Nabywcą gwarancji jest kredytobiorca.

Formy zabezpieczenia umowy kredytu

- Przelew wierzytelności – jako zabezpieczenie kredytu jest umową między kredytobiorcą a bankiem udzielającym kredytu, na mocy której kredytobiorca przenosi na bank swoje prawo do otrzymania konkretnej sumy za sprzedane towary lub usługi.
- Przystąpienie do długu kredytowego – do dotychczasowego kredytobiorcy – dłużnika przystępuje osoba trzecia w charakterze dłużnika solidarnego.
- Pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym – udziela go kredytobiorca lub osoba trzecia.
- Blokada rachunków bankowych – wyodrębnienie środków na rachunku bankowym lub powierzonych bankowi depozytów należących do kredytobiorcy lub poręczyciela i udostępnieniu kredytodawcy w momencie powstania zaległych roszczeń.
- Weksel in blanco – dokument zawierający podpis wystawcy weksla, nie zawiera jednak określenia sumy wekslowej i terminu płatności. Jako samoistne zabezpieczenie kredytu przyjmowany jest od kredytobiorców dobrze znanych bankowi o dobrej sytuacji ekonomiczno-finansowej

Podział kredytów (kryterium podmiotu kredytobiorcy)

**Dla osób
fizycznych**

**Dla sektora
budżetowego**

**Dla
przedsiębiorstw**

Kredyty dla osób fizycznych

1. Kredyty konsumpcyjne:
 - Kredyty ratalne,
 - Kredyty samochodowe,
 - Kredyty gotówkowe,
 - Kredyty w ROR.
2. Kredyty na cele mieszkaniowe:
 - Kredyty mieszkaniowe,
 - Kredyty budowlane.
3. Kredyt lombardowy
4. Kredyt konsolidacyjny

Kredyty na finansowanie działalności gospodarczej

Obrotowe

Inwestycyjne

**Na finansowanie
procesów
inwestycyjnych**

Kredyt obrotowy

Kredyt obrotowy przeznaczony jest na finansowanie podstawowych i bieżących potrzeb finansowych przedsiębiorcy związanych z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą np.:

- Wypłata wynagrodzeń
- Zakup towarów
- Zakup surowców

Kredyt obrotowy może mieć postać kredytu:

- W rachunku bieżącym
- W rachunku kredytowym

Kredyt obrotowy w rachunku kredytowym

- Polega na założeniu przez bank rachunku kredytowego przypisanego do danego przedsiębiorcy.
- W ramach wskazanego rachunku ewidencjonowane są wszystkie wypłaty dokonywane przez bank w związku z udzielonym kredytem oraz wszystkie wpłaty zmniejszające kwotę kredytu
- Mają najczęściej charakter kredytów krótko i średnioterminowych.
- Prowadzenie ewidencji na oddzielnym rachunku kredytowym pozwala na bardziej przejrzyste monitorowanie spłacanego kredytu.

Kredyt obrotowy w rachunku kredytowym

- Kredyt docelowy – przeznaczony na finansowanie jednej transakcji lub inwestycji
- Linia kredytowa – umożliwienie przedsiębiorcy zadłużania się do określonego limitu kwotowego określonego w umowie kredytu
- Kredyt na wymagalne zobowiązania – krótkoterminowy kredyt służący finansowaniu problemów wynikających ze spłatą bieżących zobowiązań przedsiębiorcy
- Kredyt na sfinansowanie należności – pokrywany z przyszłych wpływów z należności
- Kredyt kasowy – związany z brakiem płynnych środków w kasie przedsiębiorcy
- Kredyt sezonowy – finansowanie powstałych potrzeb związanych z przesunięciem wpływów z prowadzonej działalności w związku z sezonowością produkcji lub świadczonych usług.

Kredyt obrotowy w rachunku bieżącym

Umożliwia przedsiębiorcy zadłużanie się w rachunku bieżącym do kwoty ustalonego w umowie limitu debetowego

Udzielany podmiotom o wysokiej zdolności kredytowej

Rodzaje kredytów obrotowych w rachunku kredytowym:

- Kredyt otwarty – w formie linii kredytowej w rachunku bieżącym
- Kredyt in blanco – bez zabezpieczenia
- Kredyt stała zaliczka – możliwość przekraczania salda rachunku o zawsze stałą kwotę